

PREZENTACIONI DOKUMENT REPUBLIKE CRNE GORE

1. Principi

Crna Gora je obnavljanjem svoje državnosti došla u poziciju da slobodno i nezavisno odlučuje o svojoj budućnosti. Jedan od prvih koraka u tom pravcu bio je zahtjev za članstvo u programu NATO Partnerstvo za mir. Potpisivanjem Okvirnog dokumenta Partnerstva za mir 14. decembra 2006. godine u Briselu, Crna Gora se obavezala na poštovanje principa i ciljeva sadržanih u Okvirnom dokumentu Partnerstva za mir i Osnovnom dokumentu Evroatlantskog partnerskog savjeta (EAPC).

Crna Gora dijeli vrijednosti Alijanse - poštovanje i očuvanje demokratskih društava; poštovanje principa međunarodnog prava; ispunjavanje obaveza iz Povelje UN, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, Helsinškog završnog akta, kao i međunarodnih sporazuma o razoružanju i kontroli naoružanja; uzdržavanje od prijetnji ili upotrebe sile protiv drugih država; poštovanje postojećih granica i rješavanje nesporazuma mirnim putem. Zbog toga Crna Gora želi da bude dio NATO. Crna Gora je svjesna neophodnosti sprovođenja sveobuhvatnih reformi kako bi ispunila ovaj cilj.

Crna Gora učestvuje u Partnerstvu za mir kako bi razvila svoje kapacitete i postala članica NATO. U tom smislu, Crna Gora je opredijeljena da proširi i intenzivira politički dijalog i saradnju sa saveznicima i partnerskim zemljama i ostvari suštinsku reformu sistema odbrane.

Uvjereni smo da je članstvo u NATO od izuzetnog značaja u garantovanju mira i stabilnosti Crne Gore. Partnerstvo za mir Crnoj Gori daje mogućnost da aktivno učestvuje i u važnoj saradnji u okviru regionalnih mehanizama poput Jadranske povelje, Procesu saradnje ministara odbrane zemalja Jugoistočne Evrope (SEDM) i Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi (SEECP).

Crna Gora izražava spremnost da doprinese borbi protiv terorizma i očuvanju mira u svijetu, te je u tom smislu odlučna da zajedno sa NATO izgrađuje operativne sposobnosti svojih snaga.

Crna Gora će ponuditi model svog učešća i doprinosa u Partnerstvu za mir u skladu sa svojom veličinom, svojom ukupnom tradicijom, svojom geostrateškom pozicijom. Crna Gora je zemlja sa dugom tradicijom borbe za očuvanje slobode i identiteta, ima stabilne odnose sa svim susjedima i demokratiju gradi na dobrim temeljima multietničkog građanskog društva.

Postojanje konsenzusa političkih partija oko članstva Crne Gore u Partnerstvu za mir može biti dodatni impuls za realizovanje naših partnerskih obaveza.

2. Ciljevi učešća Crne Gore

Jedan od najvažnijih političkih i bezbjedonosnih ciljeva Crne Gore je članstvo u NATO. Sve aktivnosti u okviru Partnerstva biće usmjerene ka izgradnji odgovarajućih sposobnosti i ispunjavanju standarda koji će Crnoj Gori pomoći da taj cilj ostvari.

U funkciji postizanja ovog cilja Crna Gora će koristiti raspoložive instrumente Partnerstva za mir, prvenstveno Akcioni plan individualnog partnerstva (IPAP). Crna Gora želi da se što prije uključi u IPAP. Na taj način želimo da ubrzamo sveobuhvatne strukturalne reforme neophodne za ispunjenje standarda za članstvo u NATO. U narednom periodu, Crna Gora takođe želi da se uključi u Intenzivirani dijalog i Akcioni plan za članstvo (MAP), kao finalne instrumente za članstvo.

Crna Gora u ovom okviru želi da realizuje sljedeće sadržaje:

- razvoj političke bilateralne i multilateralne saradnje na regionalnom planu i u okviru NATO,
- razvoj kooperativnih vojnih odnosa sa partnerima i NATO,
- reformu sistema odbrane i dugoročan razvoj snaga interoperabilnih sa snagama država članica NATO,
- razvoj sistema demokratske kontrole oružanih snaga,
- edukaciju građana i pridobijanje podrške javnog mnjenja o potrebi uključenja Crne Gore u NATO.

3. Prioritetna područja saradnje

Učestvovanje u spektru različitih PzM aktivnosti i inicijativa znatno će doprinijeti razumijevanju procesa Partnerstva, razvoju crnogorskog odbrambenog sistema i poduprijeti strateške ciljeve iskazane u crnogorskoj spoljnoj i bezbjednosnoj politici. U skladu sa tim, Crna Gora želi da prioritetno fokusira svoje aktivnosti na sljedeća polja:

- politički dijalog i saradnja sa saveznicima i partnerskim zemljama
- izgradnja institucija i reforma oružanih snaga,
- odbrambena politika i strategija,
- demokratska kontrola oružanih snaga,

- edukacija i obuka civilnog i vojnog personala,
- učenje stranih jezika
- rješavanje viška naoružanja i municije
- upravljanje kriznim situacijama

Iako najmanja zemlja u regionu, Crna Gora aktivno učestvuje u doprinosu njegovoj stabilnosti i bezbjednosti. Vjerujemo da je stabilnost u regionu moguće postići jedino kroz saradnju i zajedničko djelovanje svih zemalja putem aktivnog angažovanja u regionalnim inicijativama i procesima, te bilateralnom saradnjom. Proces integracije regiona u EU i NATO predstavlja preduslov za njegovu bezbjednost. Crna Gora je zato spremna da vodi političke konsultacije sa saveznicima i partnerima u cilju bržeg sprovođenja unutrašnjih reformi, u okviru IPAP i MAP. Isto tako, spremni smo da otpočnemo bilateralni dijalog sa NATO u odgovarajućem okviru EAPC ili u formatu 26+1.

Crna Gora je dostigla visok nivo demokratske i političke zrelosti i ostvarila značajan ekonomski napredak. Učvrstili smo makroekonomsku stabilnost i razvili tržišnu privredu, što sve više privlači direktne strane investicije. Postignut je i napredak u izgradnji demokratskih institucija, jačanju administrativnih kapaciteta, učvršćivanju vladavine prava, reformi sudstva i u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Međutim, pred Crnom Gorom stoji još mnogo zadataka, i uloga Partnerstva za mir i NATO je od izuzetnog značaja za nastavak i intenziviranje ovih reformi, koje će doprinijeti našoj bržoj evropskoj i evroatlantskoj integraciji.

Odlučno smo započeli sa reformom cjelokupnog odbrambenog sistema u cilju razvoja modernih, sposobnih, dobro opremljenih i održivih oružanih snaga. Želimo da razvijemo snage koje će dostići sposobnost za izvođenje zajedničkih mirovnih i humanitarnih operacija sa snagama NATO.

Reforma i smanjenje Vojske Crne Gore su pitanja kojima Crna Gora posvećuje punu pažnju. U budućnosti je potrebno izvršiti detaljnu odbrambenu analizu kojom će se opredijeliti smjernice za izradu Strateškog pregleda i Dugoročnog plana razvoja Vojske Crne Gore, kao ključnih dokumenata za cjelovitu reformu sistema odbrane. Uz pomoć i koordinaciju NATO, Crna Gora će pristupiti realizaciji Procesu planiranja i revizije (PARP) i izradi Individualnog programa partnerstva, radi implementacije NATO standarda u svoj odbrambeni sistem u cilju dostizanja potrebnog nivoa operabilnosti snaga i sredstava.

U izgradnji svojih odbrambenih institucija i izradi zakonskih i strateških dokumenta, Crna Gora želi da tijesno saraduje sa NATO i ostalim međunarodnim bezbjednosnim institucijama u cilju primjene savremenih normi i demokratskih načela.

Usvajanjem novog Ustava i zakona kojim se uređuje sistem odbrane Crna Gora će na nov način urediti nadležnosti nad oružanim snagama i njihovu demokratsku kontrolu. Na tom planu, želimo da nastavimo saradnju sa NATO, DCAF i drugim međunarodnim organizacijama.

Jačanje ekspetskih kapaciteta u organizacionoj strukturi Ministarstva odbrane je neophodno. Očekujemo značajnu pomoć NATO i ostalih partnera na planu profesionalnog usavršavanja civilnog i vojnog personala. Učestvovanje u zajedničkom planiranju, obuci i vojnim vježbama predstavljaće bitan element sveobuhvatne saradnje Crne Gore i NATO u Partnerstvu za mir. Imajući u vidu činjenicu da je nedovoljan nivo znanja engleskog jezika organičavajući faktor našeg učešća u aktivnostima Partnerstva za mir, učenje jezika će biti jedan od naših prioriteta.

Višak zastarjelog naoružanja i municije predstavlja veliki problem za Crnu Goru sa bezbjednosnog i ekološkog aspekta. Takođe, zahtijeva angažovanje ljudskih i materijalnih resursa na njegovom održavanju i čuvanju. Rješavanje ovog problema je za nas prioritarno i očekujemo značajnu pomoć OUN, NATO i ostalih partnera.

U cilju preventivnog djelovanja, pravovremenog reagovanja i upravljanja civilnim vanrednim situacijama, Crna Gora će u saradnji sa Evroatlantskim centrom za koordinaciju odgovora na katastrofe, preduzeti neophodne mjere na uspostavljanju sistema obavještavanja, izgradnji nacionalnog Centra za upravljanje krizama i razvijanju sopstvenih kapaciteta za adekvatno reagovanje na vanredne situacije.

4. Aktivnosti

Vlada Republike Crne Gore donijela je odluku o formiranju Savjeta za Partnerstvo za mir, kojem predsjedava predsjednik Vlade. Isto tako, uspostavljena je inter-resorna vladina Komisija za aktivnosti Crne Gore koje proističu iz članstva u Partnerstvu za mir. Ministarstvo inostranih poslova i Ministarstvo odbrane su, takođe uspostavili interne organizacione strukture za pitanja u vezi sa Partnerstvom za mir i NATO.

Crna Gora namjerava da u najkraćem roku uspostavi diplomatsko-vojno predstavništvo u sjedištu NATO u Briselu, uključujući i stalno prisustvo oficira za vezu u Koordinacionoj ćeliji Partnerstva u Monsu.

Radi pravovremenog informisanja i edukacije građana o potrebama evroatlantske integracije Crne Gore, uspostavljena je kvalitetna saradnja sa NVO

i raznim međunarodnim organizacijama. U cilju poboljšanja stanja informisanosti, rješavanja problema putem nauke, zaštite životne sredine i društva, Crna Gora će uspostaviti saradnju sa Naučnim vijećem NATO i uključiti se u program Bezbjednost putem nauke, Program za izazove modernog društva i Program civilne nauke NATO.

5. Finansiranje

Sredstva koja će Crna Gora koristiti za ispunjavanje svojih ciljeva i prioritarnih aktivnosti izdvajaju se iz državnog budžeta.

Crna Gora je 2007. godine opredijelila 2,04 odsto BDP za potrebe sektora odbrane. Vlada Crne Gore će nastojati da za sljedeći srednjoročni period izdvajanje za odbranu bude na nivou od 2% BDP. To bi sa očekivanim rastom BDP-a trebalo da omogući sprovođenje reformi i nesmetano funkcionisanje odbrambenog sistema, a ne bi ugrozilo standard građana i ekonomski razvoj.

Nastaviće se prodaja neperspektivnih vojnih objekata, kao i redukcija broja osoblja, sa ciljem smanjenja opterećenja raspoloživih resursa.

Ministarstvo inostranih poslova je u ukupnim planiranim sredstvima za 2007. godinu za razvoj diplomatsko-konzularne mreže planiralo posebna sredstva za otvaranje i rad Misije Crne Gore pri NATO.

Ministarstvo odbrane je 2007. godine izdvojilo poseban dio budžeta za realizaciju planiranih aktivnosti u okviru Partnerstva za mir. Takođe su planirana sredstva za vojno prisustvo u sjedištu NATO i Misiji Crne Gore pri NATO.

Ministarstvo inostranih poslova i Ministarstvo odbrane iz svojih tekućih budžetskih sredstava za 2007. godinu finansiraju aktivnosti Savjeta za Partnerstvo za mir i Komisije za aktivnosti Crne Gore koje proističu iz članstva u Partnerstvu za mir.

Crna Gora će ubuduće u pojedinačnim budžetima ministarstava koja sprovode aktivnosti vezano za Partnerstvo za mir planirati posebna sredstva u tu svrhu.